

EUROOPA KOHTU OTSUS

14. MAI 1974*

Kohtuasjas 4/73,

J. NOLD, KOHLEN- UND BAUSTOFFGROSSHANDLUNG, Saksa õiguse alusel asutatud usaldusühing, asukoht Darmstadt, esindaja: Manfred Lütkehaus, Esseni advokatuur, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: André Elvingeri büroo, 84 Grand-Rue,

hageja,

versus

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON, esindaja: õigusnõunik Dieter Oldekop, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: c/o õigusnõunik Pierre Lamoureux, 4 Boulevard Royal,

kostja,

toetajad:

aktsiaselts RUHRKOHLE AKTIENGESELLSCHAFT, asukoht Essen,

ja

osaühing RUHRKOHLE VERKAUFS-GESELLSCHAFT MBH, asukoht Essen, esindaja Otfried Lieberknecht, Düsseldorfis advokatuur, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Alex Bonni büroo, 22 Côte d'Eich,

menetlusse astujad,

mille esemeks on taotlus tühistada komisjoni 21. detsembri 1972. aasta otsus, mis puudutab Ruhrkohle AG uute kaubanduseeskirjade lubamist,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president R. Lecourt, kodade esimehed A. M. Donner ja M. Sørensen, kohtunikud P. Pescatore (ettekandja), H. Kutscher, C. Ó Dálaigh ja A. J. Mackenzie Stuart,

kohtujurist: A. Trabucchi,

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

OTSUSE

[...]

*Kohtumenetluse keel: saksa.

1. Äriühing J. Nold, usaldusühing, mis käitab Darmstadtis söe ja ehitusmaterjali hulgimüügiettevõtet, esitas hagiavalduse, mis saabus Euroopa Kohtusse 31. jaanuaril 1973. aastal, paludes – oma taotluste viimases faasis – tühistada komisjoni 21. detsembri 1972. aasta otsus, mis puudutab Ruhrkohle AG uute kaubanduseeskirjade lubamist (EÜT 1973, L 120, lk 14) ning teise võimalusena tuvastada selle otsuse tühisus ja mittekohaldatavus, kuivõrd see puudutab hagejat.

Etteheide on peamiselt suunatud otsuse vastu, millega anti Ruhri söekaevanduste müügiagentuurile luba seada söe otsetarned sõltuvusse tähtajaliste kaheaastaste lepingute sõlmimisest, mis näevad ette 6000 tonni suuruse aastase ostumiinimumi, mis on mõeldud kodutarbijate ja väiketööstuse varustamiseks ning mis ületab suurelt ettevõtte aastase müügi selles sektoris, nii et otsus on ta esmahulgimüüja positsioonist ilma jäänud.

Vastuvõetavus

2. Komisjon ei ole hagi vastuvõetavust vaidlustanud.

Menetlusse astunud äriühingud Ruhrkohle AG ja Ruhrkohle-Verkaufs GMBH esitasid seevastu hagi vastuvõetamatuse vastuväite, põhjendusel, et hagejal puuduvat õiguslik (või õiguskaitse) huvi.

Nad leiavad, et juhul kui hageja kohtuasja võidab ja 21. detsembri 1972. aasta otsus tühistatakse, oleks Euroopa Kohtu otsuse tulemus kõnealuse otsuse esemeks olevatest kaubanduseeskirjadest varasemate eeskirjade taaselustamine;

Et hageja ei täida ka varasemate eeskirjade nõudeid, nii et oma esmahulgimüüja staatuse kaotaks ta igal juhul.

3. Seda vastuväidet ei saa vastu võtta.

Juhul, kui vaidlustatud otsus esitatud väidete tõttu tühistatakse, peaks komisjon kõigi eelduste kohaselt asendama lubatud kaubanduseeskirjad uute sätetega, mis oleksid suuremas vastavuses hageja olukorraga.

Seega ei saa eitada, et viimasel on huvi taotleda kõnealuse otsuse tühistamist.

Põhiküsimus

4. Hageja pole ESTÜ asutamislepingu artiklis 33 esitatud tühistamis põhjuste puhul täpsustanud millistele nedest ta vaidlustatud otsuse puhul tugineb.

5. Igal juhul tuleb oluline osa tema põhjenditest kohe tagasi lükata, kuna need on seotud kaebustega, mis ei puuduta mitte komisjoni vaidlustatud otsuse sätteid, vaid hageja suhteid menetlusse astujatega.

6. Selles osas, milles kaebused puudutavad komisjoni otsust, on hageja kirjaliku ja suulise argumentatsiooni raames tuginenud oluliste menetlusnormide rikkumisele ja lepingu rikkumisele või selle rakendamise seotud õigusnormide rikkumisele.

Täpsemalt lähtuvad need kaebused – söekaevandustele kehtestatud uute otsetarnetingimuste puhul – vaidlustatud otsuse ebapiisavatest põhjendustest, hageja diskrimineerimisest ning tema põhiõiguste väidetavast rikkumisest.

1. Põhjenduste puudumist ja diskrimineerimist puudutavad väited

7. Komisjon andis 27. novembri 1969. aasta otsusega ESTÜ asutamislepingu artikli 66 lõigete 1 ja 2 alusel loa suurema osa Ruhri mäetööstusettevõtete ühinemiseks ühte äriühingusse Ruhrkohle AG.

Selle otsuse artikli 2 lõige 1 kohustas tekkinud äriühingut taotlema müügitingimuste igasuguseks muutmiseks komisjoni luba.

30. juunil 1972. aastal esitas Ruhrkohle AG komisjonile sellise sisuga taotluse.

Komisjon andis loa 21. detsembri 1972. aasta otsusega, mis on vaidlusesemeks.

Sel viisil heaks kiidetud eeskirjadega määrati kindlaks miinimumkoguste uued tingimused, mille ostmise kohustuse peavad vahendajad endale võtma, et saada tootjalt otsetarneid.

Täpsemalt, otsetarned on seatud sõltuvusse tingimusest, kas vahendaja sõlmib kaheaastased lepingud, mis näevad ette 6000 tonni suuruse aastase ostumiinimumi kodutarbijate ja väiketööstuse varustamiseks.

8. Komisjonile heidetakse ette, et ta lubas Ruhrkohle AG-l kehtestada meelevaldselt niisuguse nõudmise, et hageja aastase läbimüügi kogust ja iseloomu arvesse võttes jääb ta ilma otsetarnete võimalusest ning on sunnitud müüma vahendajatelt ostetud kaupa, sattudes sellest tulenevalt kaubanduslikult ebasoodsasse olukorda.

Ühest küljest peab hageja diskrimineerivaks asjaolu, et erinevalt teistest ettevõtetest jääb ta ilma tootjapoolsete otsetarnete võimalusest, sattudes niiviisi ebasoodsamasse olukorda kui need vahendajad, kellele see eelis alles jääb.

Teisest küljest tugineb ta artikli 65 lõikele 2, mis lubab artiklis 66 kirjeldatava olukorraga sarnases olukorras ühismüügi kokkuleppeid ainult siis, kui selline kord aitab "kõnealuste toodete tootmist või turustamist märkimisväärselt parandada".

9. Oma otsuse põhjendustes tõstis komisjon esile, et ta on teadlik sellest, et uute kaubanduseeskirjade kehtestamine võib tuua teatavale hulgale vahendajatele kaasa otse tootjalt ostmise võimaluse kaotamise, kui nad ei saa võtta eespool määratletud kohustusi.

Komisjon õigustab seda meedet Ruhrkohle AG vajadusega tõhustada söemüügi tugeva vähenemise olukorras oma turustustegevust, jätkates otsekoostööd üksnes vahendajatega, kes suudavad talle tagada piisava müüginahu.

Aastase miinimumkoguse lepingulise kohustuse nõudmine peab tegelikult tagama söekaevandustele korrapärase läbimüügi sellises koguses, mis sobib nende tootmistegevusega.

10. Komisjoni ja menetluse astujate antud selgitustest tuleneb, et eespool kirjeldatud kriteeriumide määramist ei õigusta mitte üksnes söekaevanduste käitamise tehnilised tingimused, vaid ka spetsiifilised majandusraskused, mis tekivad söetoodangu vähenemisel.

Seega on ilmne, et üldkohaldatava aktiga kehtestatud kriteeriume ei saa pidada diskrimineerivaks ning 21. detsembri 1972. aasta otsuses on nad õiguslikult piisavalt põhjendatud.

Mis puutub nende kriteeriumide rakendamisse, siis pole väidetud, et hagejat koheldaks teistmoodi kui teisi ettevõtteid, kes on juhul, kui nad ei suuda täita uutes eeskirjades esitatud nõudeid, samuti kaotanud õiguse osta otse tootja käest.

11. Seega tuleb need väited tagasi lükata.

2. Põhiõiguste eeldatavat rikkumist puudutav väide

12. Lõpuks väidab hageja, et tema teatavaid põhiõigusi on rikutud, kuna komisjoni poolt lubatud uute kaubanduseeskirjade mõju on selline, et jättes ta otsetarnetest kõrvale, kahjustavad need tema ettevõtte kulutasuvust ja äritegevuse vaba arengut, ohustades lausa ettevõtte olemasolu.

Niiviisi kahjustatakse hageja omandiõigusega võrreldavat õigust ning õigust kutsealal tegutsemise vabadusele, mida kaitseb Saksamaa Liitvabariigi põhiseadus, samuti teiste liikmesriikide põhiseadused ja mitu rahvusvahelist õigusakti, eriti 4. novembri 1950. aasta Euroopa inimõiguste kaitse konventsioon koos selle 20. märtsi 1952. aasta lisaprotokolliga.

13. Nagu Euroopa Kohus juba kinnitas, on põhiõigused nende üldiste õiguspõhimõtete lahutamatu osa, mille austamist ta tagab.

Tagades nende õiguste kaitsmise, peab Euroopa Kohus juhinduma liikmesriikide ühistest põhiseaduslikest tavadest ega saa seega võtta nende riikide põhiseadustes tunnustatud ja tagatud põhiõigustega kokkusobimatuid meetmeid.

Ka inimõiguste kaitset käsitlevad rahvusvahelised õigusaktid, millega seoses liikmesriigid teevad koostööd või mille nad on allkirjastanud, võivad anda suuniseid, mida tuleb ühenduse õiguse raames arvesse võtta.

Hageja väiteid tuleb hinnata nende põhimõtete valguses.

14. Kuigi kõikide liikmesriikide põhiseaduslik kord tagab omandiõiguse kaitse ning kuigi äritegevuse, töö ja muu kutsetegevusega tegelemise vabadusele on antud samasugused tagatised, tuleb sel viisil tagatud õigusi, mis pole kaugeltki mitte absoluutsed eelisõigused, mõista seoses kaitstava vara ja tegevuse ühiskondliku funktsiooniga.

Sel põhjusel tagatakse need õigused seaduslikult, tehes üksnes avalikust huvist lähtuvaid piiranguid.

Samuti on ühenduse õiguse seisukohalt õiguspärane, et nende õiguste puhul rakendatakse teatavaid piiranguid, mida õigustavad ühenduse üldhuvidega seotud eesmärgid, juhul kui nende õiguste sisu ei kahjustata.

Mis puutub konkreetsele ettevõttele antud tagatistesse, siis ei saa neid mingil juhul laiendada tema pelgalt ärilistele huvidele või võimalustele, kuna nende riskantsus kuulub olemuslikult majandustegevuse juurde.

15. Hageja poolt esile tõstetud ebasoodne olukord tuleneb tegelikult majanduse arengust, mitte vaidlustatud otsusest.

Söetoodangu vähenemisest põhjustatud majandusliku muutuse tingimustes tuleb ettevõttel uue olukorraga toime tulla ning ise hädavajalikud ümberkorraldused teha.

16. Kõigil neil põhjustel tuleb esitatud väide tagasi lükata.

17. Seega tuleb hagi jätta rahuldamata.

Kohtukulud

18. Kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

Hageja on kohtuvaidluse kaotanud.

19. Presidendi 14. märtsi 1973. aasta määrusega ning Euroopa Kohtu 21. novembri 1973. aasta määrusega jäeti kooskõlas vaidlustatud otsuse täitmise peatamise taotlusega ning menetlusse astumise avaldusega seotud kohtukulude küsimus edaspidiseks lahendamiseks.

20. 21. juuni 1973. aasta määrusega jättis Euroopa Kohus äriühingute Ruhrkohle AG ja Ruhrkohle-Verkaufs GmbH selleks kuupäevaks seoses põhikohtuasja ning ajutiste meetmete kohaldamise menetlusega tekkinud kohtukulud hageja kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

jättes rahuldamata kõik ulatuslikumad ja vastuolulised nõuded, otsustab:

- 1) Jätta hagi põhjendamata tõttu rahuldamata.
- 2) Mõista menetlusega seotud kulud välja hagejalt, kaasa arvatud 14. märtsi ja 21. novembri 1973. aasta määrusega edaspidiseks lahendamiseks jäetud kohtukulud ning 21. juuni 1973. aasta määruses käsitletud kohtukulud.

	Lecourt	Donner	Sørensen
Pescatore	Kutscher	Ó Dálaigh	Mackenzie Stuart

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 14. mail 1974 Luxembourgis.

Kohtusekretär
A. Van Houtte

President
R. Lecourt